

Poročila:

+ Učiteljsko društvo za politični okraj Ljutomer je zborovalo dne 6. marca na deški osnovni šoli v Ljutomeru. Zborovalnica je bila s svežimi cvetličami lepo okrašena. Navzočih 54 članov.

V začetku zborovanja se je tovarišu učitelju Zaherlu v Ljutomeru izročila diploma častnega članstva, katere je umetniško delo strokovnega učitelja Jožefa Žagarja. Tov. predsednik je imel pri izročitvi prav lep nagovor na odlikovanca, v katerem je naglašal slavljenčeve zasluge kot učitelja, člana društva in posebno kot narodnega delavca. Tudi tov. nadzornik je čestital slavljenču k temu odlikovanju, čemu so se pridružili vsi navzoči tovariši in tovarišice. Tov. Cvetko pa je poslal pismene čestitke. Vidno ginjen, se je tov. Zaherl v kratkih besedah zahvalil.

Za tem se preide na rešitev dnevnega reda. Po odobritvi zapisnika in rešitvi došlih dopisov, je podal tov. nadzornik Franc Karbaš izčrpno in zelo zanimivo poročilo iz »Narodne Prosvete«.

Temu je sledila najvažnejša točka dnevnega reda, poročilo in razgovor o deklaraciji. Poročevalc tov. Ivanjšič je v jedrnatih besedah zagovarjal in priporočil sprejem deklaracije. Nato se je razvila živahna in ostra debata, ki je bila mnogokrat prekinjena z burnimi medklji. V razgovor so posegli zlasti tovariši Lubej, Koprivc, Maverič, Ivanjšič, Čeh i. dr. Po končani razpravi se je glasovalo; proti sprejetju deklaracije je bilo oddanih 19 glasov, za pa 14. Nekateri tov. so se glasovanja zdržali, drugi pa so predčasno odšli. Tov. predsednik Maverič je z ozirom na izid glasovanja izjavil konsekvence ter odločil mesto predsednika. Istotako odločil mesto podpredsednika tov. Ivanjšič in mesto tajnice tovarišica Sterger. Ob splošni razburjenosti se je pred rešitvijo dnevnega reda zaključilo zborovanje, ki se je tako slavnostno in v najboljšem razpoloženju začelo.

Dostavek: Dne 8. aprila se je vršila odbojstva, v kateri se je sklenilo, da se z ozirom na odstop predsednika, podpredsednika in tajnice skliče izredni občni zbor na dne 8. maja, na katerem se bo predvsem izvolil nov društveni odbor.

+ Učiteljsko društvo za svetoenartski okraj je zborovalo dne 24. marca 1926 pri Sv. Trojici v Slov. gor.

Predsednik pozdravi navzoče, posebno pa tovariša A. Osterca meščanskošol. učit. iz Maribora. Nekaj tovarišev se je opravičilo, mnogi pa ne in te se opozarja na sklep, ki je bil sprejet na predzadnjem zborovanju. Tovariš(ice) kje je zavednost?

Prečita se zapisnik št. 1 in se odobri.

Tov. Osterc poda poročilo »Poteč mednar. ped. konference v Heidelbergu«. Podal nam je jasno sliko novejšega svetovnega nazora o vzgoji vobče, naslikal posamezne svetovne pedagoge, ki se udeležujejo s prav dobrimi uspehi modernejši — neprisljlene vzgoje mladine. Vse ga je prav pazljivo poslušalo, le žal, da je moral poročilo skrajšati radi pčnega časa.

Na dopis F. S., se priporoča članstvu, da po možnosti pristopijo kot člani F. S. v Mariboru, ker za naše društvo ne kaže ustanovljati podružnice F. S.

Oni, ki dolgujejo na naročnini »Zvončka« se opozarjajo, da isti dolg takoj poravnajo.

Pretrleso se je vprašanje glede pravil UJU, in se je sprejelo sledeče:

1. Sedanja sestava organizacije po poverjeništvih naj ostane.

2. Izvršilni odbor imej toliko članov, kakor doslej.

3. Širji glavni odbor po poverjenike s tajniki in na vsakih 300 članov po 1 zastopnika, katerega si izvoli pokrajinska skupščina in na 3 zastopnike 1 namestnika.

4. Član »Udruženja« more biti tudi nastavnik učiteljski, meščanskošol. učitelj, upokojenec in ve-roučitelj. Izvoljen za odbornika je lahko vsak član udruženja.

5. Slušatelj viš. ped. šole naj bodo člani učiteljskega društva tam, kjer študirajo, ali pa pri društvu svojega rednega službovanja.

6. Širji glavni odbor naj se voli na pokrajini, skupščinah, izvršilni odbor pa na kongresu, njih mandat traja tri leta.

7. Skupščine naj se vrše vsako leto do 15. avgusta, kongresi pa vsako tretje leto do 15. avgusta, menjevalno po centrih države po sklepu širjega odbora.

Predlogi: Ker nobeden izmed dosedaj predloženih zakonskih načrtov o osnovnih šolah ne vsebuje člena, kateri bi določal, koliko tedenskih ur naj znaša učna obveznost učiteljev in šolskih upraviteljev, naj posveti Pov. UJU tudi tej točki posebno pozornost.

Predlaga se sledeče: Učna obveznost učiteljev in učiteljic znaša tedensko 28 ur. Upravitelji poučujejo svoj razred, vendar so upravičeni od-dati učne ure v svojem razredu na šoli nameščenim učnim osebam. Učna obveznost šol. upraviteljev znaša na dvorazrednicah 23—25, na tri-razrednicah 20—22, na štirirazrednicah 17—19, na pet- in večrazrednicah 14—16 tedenskih učnih ur. Učne ure, ki presegaajo učno obveznost se nagra-dijo posebej in sicer znaša ta nagrada 1% celo-kupnih mesečnih prejemkov za vsako naduro.

Pov. UJU naj skuša izposlovati tako naredbo, ki je z ozirom na veliko zaposlenost šol. uprav. nujno potrebna.

Prihodnje zborovanje se vrši 8. maja v Sv. Barbari v Slov. gor.

Književnost in umetnost.

Vse tu navedene knjige in publikacije se dobe v Učiteljski knjigarni v Ljubljani. Franciškanška ulica št. 6.

Ocene.

—k Ivan Lah, Pepeluh. Narodna pravljica v šestih dejanjih. Zbirka gledaliških iger Oder 14. zvezek. 1926. Str. 72. Založila Tiskovna zadruga v Ljubljani. Cena Din 18.—, poštnina 75 para.

V dramatski obliki je obdelal Ivan Lah znano narodno pripovedko o očetu, ki je imel tri sinove: dva sta bila pametna a tretji neumen. Rekli so mu Pepeluh. Ker je izpolnil očetu željo in stražil na njegovem grobu, mu je ta izročil srebrno piščalko. Z njo se mu je izpolnila vsaka želja in piščalka mu je konečno pripomogla, da si je v tekmoivanju pridobil kraljično za ženo. — Pe-pe-luha so igrali v Mariboru in Ljubljani.

—k Zakon o taksah in pristojbinah. Druzi natisk, pregledan in s poiasnili iz-polnjen. V Ljubljani 1926. Založila Ti-

skovna zadruga v Ljubljani Cena s poštnino vred 68 Din.

Novo izdajo Zakona o taksah in pristojbinah je priredil dr. Fr. Stegenšek, uradnik pri delegaciji ministrstva finanč v Ljubljani. Besedilo zakona in abecedni seznamek sta na novo pregledana, poleg tega pa so pridejana k posameznim

Gibanje učiteljstva in prosvete v raznih državah.

Iz Estonske.

—est Srednje šolstvo. Obligatno se podučava na srednjih šolah ruščino in nemščino, dočim je francoščina in angleščina neobligatna. V Estonski je 85 srednjih in 56 strokovnoobrtnih šol. Sprejem v srednjo šolo iz osnovne šole se vrši brez iznita, enako tudi sprejem iz srednje na visoko šolo. Srednja šola je imela 1923. leta 24.775 obiskujočih, a kmetske šole 437.

R—ež.

Iz češkoslovaške.

E. ŠUSTERŠIČ:

—čh Pevski zbor moravskih učiteljev, ki se je vrnil v zmagoslavju s turneje po Franciji, je priredil zadnje tri dni preteklega leta v Pragi tri sijajno uspele koncerte. Bilj so to pravi božični muzikalni prazniki. Kritiki piše v listu »Skola meštanska«: »Zbor moravskih učiteljev pod vodstvom prof. Ferd. Wachana ni nalik orkestru; sedaj čuješ mogočne orglje, sedaj zopet nežne tone, ki jih sicer more proizvajati le lok na gosli in piščal. Polnost zvokov in harmonija ne odrečeta v nobeni dinamični niansi.«

—čh Znanstveni narodopisni tečaj za učitelje narodnih, meščanskih ter profesorje srednjih šol se vrše letos v velikonočnih počitnicah. Njih svrha je seznaniti učiteljstvo z metodami narodopisnega raziskovanja. Program tečajev je sledeč: Znanstveni temelji narodopisja. Principi za urejanje narodopisnih zbirk deželnega muzeja. Fotografija in film v službi narodopisja. Antropologija in narodopis. Narodopis v slovanskih starožitnostih (prof. Niederle). Zgodovina češkoslovaškega narodopisja od početka XIX. stoletja pa do danes. Predavali bodo visokošolski profesorji in odlični strokovnjaki narodopisnih muzejskih oddelkov. Predavanja bodo izpopolnjevala znanstvene ekskurzije v narodopisni oddelek Narodnega muzeja v Pragi, v Naprstkov muzej in v Poděbradski.

—čh Dr. Stejskal o »Institutu J. J. Rousseaua« v Ženevi. »Pojdimo čisto v Ženovo, da se naučimo novih metod in organizacije znanstvenega raziskovanja. A še večjo korist si odnesemo od tu na Češko, ko si tam za vse življenje vcepimo spoznanje, da je najboljšo spoznanje za uspešno znanstveno delo prava pri-srčna kolegialnost in sodelovanje, ne pa zahrbtnost in nespametno sumničenie.« Zadnji lastnosti — dostavlja F. Patek — ubijata pri nas vsako nadepolno stvar že v zarodku — in na tej češkoslovaški (oziroma praški) malariji je poginil tudi »Pedagoški institut Komenskija«. Pri nas je treba ozdravljenja teh naših razmer, a nato ustanovitve državnega pedagoškega instituta, da ne bomo vedno odvisni od tujega dela, ker si želimo pravega znanstvenega pedagoškega udeještvovanja.

Iz Angleške.

—angl. Izobrazba učiteljev. Angleško učiteljstvo zahteva poboljšanje materialnega stanja. Nadalje zahteva, naj se posveti izbiri oseb za učiteljski stan večja pažnja. Sprejema naj se le one, ki so naklonjeni in ljubijo deco. Učiteljski stan se mora povzdigniti na isto stopnjo kakor je oficirski ali duhovniški. V ministrstvu prosvete in v nadzorništvu naj bo le šolsko osebje, ki razume težnje šole in stamu. Kot kardinalno točko svojih zahtev stavi angleško učiteljstvo zahtevo po univerzitetnem obrazovanju. Zato zahteva ukinitve učiteljskih. Občo na-obrazbo naj da srednja šola, strokovno univerza, praktično pa enoletni kurz na šolah, kjer podučujejo njih stari kolegi, liki medicincem, ki prakticirajo po bolnicah. Seveda, profesorji učiteljskih so proti temu. Isti pojavi pri nas, kakor v ČSR.

R—ež.

tarifnim postavkam in členom poiasnila in navodila, ki jih je izdala generalna direktcija posrednih davkov v Beogradu. Ker so ta poiasnila obvezna za vsa oblastva, priporočamo novo izdajo Zakona o taksah uradom kot zasebnikom. četudi imajo morda že prvo izdajo.

Iz Nemčije.

—nem Pedagoški kurzi za inozemce na berlinski univerzi imajo nalogo, da uvedejo inozemca, pedagoga čim preje v organizacijo in učne metode sodobne nemške šole in da ga upoznajo z njem-mi najznačilnejšimi pedagoškimi ustanovami. Na teh kurzih, ki trajajo prilijčno 6 tednov, se predava o organizaciji nemške šole o pokretu staršev, o pokretu omladine, o novih metodah elementarnih vaj v čitanju, o šolski reformi, o delovni šoli, o higijeni, o knjižnicah, o narodnih univerzah, o strokovnem šolstvu. Ra-zen predavani ki se vrše po Wachter-Weberjevi metodi, se vrše ekskurzije v šolo »Pestalozzi-Fröbelhaus« in v »Dom mladoletnikov«.

R—ež.

Iz Zedinjenih držav.

—zed. Zedinjene države Severne Amerike imajo 48 avtonomnih držav, po katerih je raztošenih 167 učiteljskih in 526 višjih šol univerzitetnega ranga ter ravno toliko srednjih šol. Število obiskujočih na teh šolah je 1.300.000. V osnovno šolo mora hoditi deca 8 let.

Iz Rusije.

—rus Obisk šole. Poslušajmo, kaj pravijo Rusi sami o tej pekoči rani: »Vsa fakta, vsa poročila težijo za tem, da opozore na fakt, žalosten, a resničen, da sirotinska deca ne poseča šole. In to, ker nima obutve, ni obleke. Zatem se je opazilo, da so bo nekaterih mestih dekleta popolnoma prestala pohajati v šolo.« Pod takimi materialno-socialnimi okolnostmi je razumljivo, da ima ruska šola slabe izgleda za bodočnost.

R—ež.

Iz Mehike.

Delo za prosveto. Po dolgoletni državni krizi in meščanski vojni je začela Mehikanska stopati nova pota za sanacijo zastalih kulturnih in prosvetnih razmer. Današnja vlada je osredotočila vso svojo moč za uspeh prosvete med narodom. Zato ni čuda, da je vlada s takimi zdravimi težami dvignila prosvetni budžet od 8 milijonov na 50 milijonov pesov. Na čelu cele prosvetne akcije stoji José Vascozelos, apostol prosvete, kakor ga nazivajo, a cel pokret je pod okriljem mehikanske univerze. Vsi prosvetniki in izobraženci so organizirani v

Novosti za pomlad in poletje!

Vse vrste sukna za športne in promenadne obleke. Modno in perilno blago, vsakovrstna svila i. t. d. Ugodni plačilni pogoji na obroke. Na željo se pošljejo vzorci.

★

A. & E. SKABERNE, veletrgovina LJUBLJANA

tem delu proti analfabetizmu. Ustanavljajo se stalne, začasne in ambulante šole širom cele zemlje. V mehikanski prestolnici je državni podsekretar, pod katerim stoji vse tehnično šolstvo. Razen tega organizira širom domovine narodne biblioteke ter oskrbuje književna, popularna izdavanja za narod. Da se vidi ogromno delo, ki je na tem polju storjeno, treba pomisliti, da se je v dobi enega leta razdalo med narod in državne tiskarne nič več in nič manj kakor 600.000 najrazličnejših knjig. Povrh tega se je leta 1923. osnovalo celo 2000 bibliotek v zemlji.

Iz Španije.

—šp. Šolski problem se v Španiji suče okoli uvedbe šolske obveznosti. Bajje je tam nemogoče izvesti zakonske predpise o obveznem učenju, ker špansko deca, dasiravno potrebna šole, je orodie staršev, ki ga uporabljajo za delobodisi doma ali na polju. Učnih moči je na Španski 34.474, od teh 28.924 državnih in 5550 privatnih nastavnikov. Vseh obiskujočih je 4.477.968 na vsakega nastavnika odpade 124 učencev. Uvedba šolske obveznosti je nemogoča, ker ni šolskih zgradb. Mesta so z njimi prenapolnjena, dočim je šola na deželi redkost.

R—ež.

Iz Italije.

—it Še nekaj o dodatnih urah. Kakor znano so bile dodatne ure za slovensko odpravljene. Šolske oblasti niso sicer še razposlale tozadevnih okrožnic tako, da se po večini pouk praktično se dalje vrši. Le v nekaterih krajih so pregoreči šolski ravnatelji ali premlačni slovenski učitelji samovoljno ustavili ta pouk. Za obisk tega pouka so morali učenci začetkom leta predložiti posebno izjavo. Kako se je to praktično izvršilo, smo že prej poročali. Danes hočemo omeniti zanimiv slučaj iz Zgonika na Krasu. Ko so otroci začetkom leta predložili zahtevane izjave, imh učiteljica ni hotela sprejeti, češ, da nima nobenih tozadevnih navodil. Otvoritev šole se je nekoliko zakasnela. Tedaj je večina otrok zopet predložila izjave, le nekateri so pozabili to prvi dan storiti. Drugi dan pa niso hoteli več sprejeti izjave. Zanimivo je sedaj sledeče: Katehet bo smel druge učence poučevati v slovenskem. Onim 15 pa, ki so zamudili rok, bi moral naznanjevati božjo besedo v italijanskem, ker s tem, da niso predložili izjave, so pokazali, da so Italijani.

KRASEN ZASLUŽEK

POSTRANSKI ALI GLAVNI SE NUDI VSAKOMUR. POJASNILA DAJE SAMO PROTI ZNAMKI DIN 1—

G. DOBRŠEK, LJUBLJANA LEVČEVA ULICA ŠTEV. 3.



NOVO!

NOVO!

Pravkar izšlo!

Peta Finkova ZBIRKA

važnejših novih naredb in odredb

za

osnovne in meščanske šole ter učiteljska v Sloveniji

Cena broš. zvezku Din 32.—

Zbirka obsega naredbe

za čas od 1. julija 1924. do 31. decembra 1925.

Naročila sprejema KNJIGARNA UČITELJSKE TISKARNE V LJUBLJANI.